

W listopadzie 1918 r. po 123 latach zaborów odrodziło się niepodległe państwo polskie. Jesienią 1918 r. dobiegała końca I wojna światowa, która przyniosła klęskę wszystkim trzem zaborcom. Rosja pogrążyła się w zamęcie rewolucji i wojnie domowej, wielonarodowa monarchia austro-węgierska rozpadała się i chyliła ku upadkowi, a Niemcy ugięły się pod naporem wojsk Ententy.

Dla Polaków była to niepowtarzalna szansa, aby móc odzyskać utracony byt państwowy. Widząc nieuchronną klęskę zaborców, Polacy zaczęli przejmować władzę wojskową i cywilną, tworząc zręby przyszłego państwa.

Niepodległość jednak nie była dziełem przypadku. Wiązała się ściśle z walką zbrojną narodu polskiego w latach I wojny światowej – w Legionach Polskich, w formacjach militarnych powstałych w Rosji, w Armii Polskiej gen. Józefa Hallera, w różnych organizacjach konspiracyjnych, a także w ramach działalności na polskiej i międzynarodowej arenie politycznej.

W dniu 8 stycznia 1918 r. prezydent USA Wilson w 13. punkcie swojego orędzia stwierdził, że „powinno być stworzone niepodległe państwo polskie, które winno obejmować ziemie zamieszkałe przez ludność bezsprzecznie polską, mieć zapewniony wolny i bezpieczny dostęp do morza”.

W dniu 3 czerwca 1918 r. rządy Wielkiej Brytanii, Francji i Włoch, mając poparcie USA, ogłosiły wspólną deklarację nawiązującą do sprawy polskiej „utworzenie państwa polskiego, zjednoczonego i niepodległego, z wolnym dostępem do morza, stanowi jeden z warunków pokoju trwałego i sprawiedliwego oraz panowania prawa w Europie.”

Rada Regencyjna w dniu 7 października 1918 r. wydała manifest do narodu polskiego, w którym, powołując się na 13. pkt orędzia prezydenta USA, stwierdziła, że stanowi on podstawę do niepodległości Polski i powołania rządu polskiego, który będzie złożony z członków reprezentujących różne opcje polityczne. Powstały rząd wydał w dniu 27 października dekret o formowaniu Wojska Polskiego.

W dniu 28 października 1918 roku w Krakowie powstała Polska Komisja Likwidacyjna, która zaczęła przejmować władzę z rąk Austriaków na terenie Galicji i Śląska Cieszyńskiego. Przypieczętowaniem jej dzieła było w kilka dni później rozbrojenie załogi austriackiej przez członków konspiracyjnej Polskiej Organizacji Wojskowej oraz legionistów i młodzież.

W dniu 1 listopada 1918 r. we Lwowie wybuchły walki polskiej ludności z Ukraińcami, którzy proklamowali powstanie Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej.

W nocy z 6 na 7 listopada w Lublinie powstał Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej pod kierownictwem Ignacego Daszyńskiego, w którego skład weszli przedstawiciele Polskiej Partii Socjalistycznej, Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej i Polskiego Stronnictwa Ludowego „Wyzwolenie”. Równocześnie oddziały podległe rządowi przystąpiły do rozbrajania wojsk okupacyjnych na Lubelszczyźnie i Kielecczyźnie.

W dniu 10 listopada 1918 roku do Warszawy przybył Józef Piłsudski, który od lipca 1917 roku był więziony przez Niemców w twierdzy magdeburskiej. Przyszły Naczelnik był witany m.in. przez regenta – księcia Lubomirskiego i Adama Koca z Polskiej Organizacji Wojskowej. Przyjazd Piłsudskiego wywołał entuzjazm ludność stolicy i masowe rozbrajanie okupantów na terenie całej Kongresówki. Stronnictwa niepodległościowe zażądały od Rady Regencyjnej przekazania pełni władzy bohaterowi z Magdeburga.

W dniu 11 listopada Rada Regencyjna przekazała Józefowi Piłsudskiemu Naczelne Dowództwo nad formującym się Wojskiem Polskim, a trzy dni później przekazała mu całą władzę cywilną. Dzień wcześniej podporządkował mu się również Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej w Lublinie. Józef Piłsudski powołał nowy centralny rząd, który w dniu 21 listopada wydał manifest zapowiadający reformę rolną i nacjonalizację niektórych gałęzi przemysłu, uzależniając jednak ich przeprowadzenie od postanowień

przyszłego Sejmu Ustawodawczego. Jednocześnie Józef Piłsudski wprowadził bardzo korzystne dla robotników warunki pracy i zapowiedział wybory parlamentarne.

W dniu 22 listopada Józef Piłsudski ogłosił się Naczelnikiem Państwa i razem z premierem podpisał dekret o tymczasowych władzach Republiki Polskiej.

O utrwalenie i utrzymanie dopiero co odzyskanej niepodległości przyszło narodowi polskiemu toczyć krwawe boje.

W dniu 27 grudnia 1918 r. wybuchło Powstanie Wielkopolskie, które zrzucając pruskie jarzmo, przywróciło Wielkopolskę do macierzy.

W Galicji Wschodniej trwały zacięte walki z Ukraińcami. W dniu 1 listopada Ukraińcy przy cichej pomocy Austriaków opanowali Lwów. Polskie organizacje paramilitarne przy pomocy młodzieży stawiały opór. Odsiecz polska pod dowództwem ppłk. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego w dniu 20 listopada wyparła przeciwnika z miasta.

Na wschodnich kresach dawnych ziem polskich na Mińszczyźnie, Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie oddziały polskiej samoobrony skutecznie walczyły z bolszewikami, którzy wkroczyli na tereny opuszczone przez wojska niemieckie.

W styczniu 1919 r. do Śląska Cieszyńskiego wkroczyli Czesi roszcząc sobie prawa do terenów nad Olzą. Słaba obrona polska została zepchnięta aż do Wisły. Mediacja państw zachodnich przyznała Czechom ich zdobycze terytorialne.

W kwietniu tego roku przy wsparciu młodzieży i kolejarzy oddziały polskie wkroczyły do Wilna.

Ponadto trzeba było trzech Powstań Śląskich, by część Górnego Śląska znalazła się w granicach Polski.

Przypięciem do dzieła odrodzenia Rzeczypospolitej była Bitwa Warszawska 1920 r., w której naród polski obronił odzyskaną niepodległość.

Dzień 11 listopada 1918 r., w którym Józef Piłsudski przejął władzę, został w 1937 roku dla uczczenia powstania suwerennego ośrodka władzy odrodzonej Polski – oficjalnie ogłoszony świętem narodowym. Obchodzono go jednak jako Święto Niepodległości już od 1919 r. Od tego czasu jest jednym z najważniejszych świąt obchodzonych przez Polaków w kraju i zagranicą.

Po II wojnie światowej władze Polski Ludowej usunęły Święto Niepodległości z kalendarza, ale nie z serc Polaków. Środowiska niepodległościowe nadal obchodziły kolejne rocznice 11 listopada 1918 roku. Dopiero w 1989 roku Sejm IX Kadencji przywrócił narodowi to święto, którego oficjalna nazwa brzmi: Narodowe Święto Niepodległości.

źródło: www.wojskopolskie.pl